

Aanvullingen familie Sterken deel 2

Oorkonden van Noord Brabant 690-1312

Deze oorkonden betreffen de eerdere generaties van de familie Sterke(n):

- In 1292 treedt op Theodericus Sterke jr., echtgenoot van jonkvrouwe Elisabeth van Breda. Zij stamt waarschijnlijk af van de heren van Breda uit het huis van Schoten, maar haar plaats in die stamboom heb ik niet kunnen vaststellen. Het optreden van een Dirk junior betekent dat er in 1292 ook een Dirk senior moet hebben geleefd, ofwel de vader ofwel een oudere broer van Dirk junior. Een van die twee was in 1293 schepen van Breda (waarschijnlijk junior omdat hij toen geen junior meer werd genoemd).
- In 1295 wordt Walter Sterke genoemd als poorter van Breda.
- In 1295, 1303 en 1307 wordt Johannes Sterke/Stercke genoemd.
- In 1307 en 1308 is Henric/Henricus Sterke/Stercke schepen van Breda. Uit de eerdere informatie was al bekend dat hij de vader was van Johannes Mars, Hendrik Mars en Caterina, allen genoemd in 1331.
- In 1311 wordt genoemd Heylewigis dochter van Henrici Sterke. Zij kan een dochter zijn van de hiervoor genoemde Hendrik maar ook van een eerdere Hendrik.

We wisten al dat de Dirk Sterke die getrouwd was met Elisabeth Tierloet in 1331 Dirk Walterzn Sterke werd genoemd (er zijn geen aanwijzingen dat hij volwassen neven had die ook Dirk heetten). Zijn vader Walter is nu dus ook genoemd, net als diens waarschijnlijke broers Johannes en Henric. Het ligt voor de hand dat zij de zonen waren van een Dirk, en dat Dirk Walterzn dus is vernoemd naar zijn opa. Grote vraag is alleen: was die opa Dirk senior of Dirk junior? Dirk junior is natuurlijk vanwege zijn huwelijk een veel interessantere optie.

E.e.a. bevestigt dat de vader van Dirk Sterke echtgenoot van Elisabeth Tierloet geen Van Nederveen maar een Sterke was en dat hun zoon Dirk zal zijn vernoemd naar zijn overgrootvader.

Deel 1 (Meerij 's-Hertogenbosch) tweede stuk

[pag. 887](#) nr. 742: 13 mei 1307: Willem, heer van Cranendonk, en zijn vrouw Elisabeth, oorkonden dat zij aan de lieden van Budel de gemene weiden aldaar verkocht hebben, ter afbakening waarvan zij schout en schepenen gelast hebben vier grenspalen te plaatsen.

In de lijst van gerechtigden op de gemene weiden: **Willelmus Starke**.

Budel ligt 65 km van Breda, dus is er waarschijnlijk geen verband met de familie uit Breda.

Deel 2 (Breda) eerste stuk

[pag. 666](#) nr. 1209: 27 juli 1281: Arnoud van Leuven, heer van Breda, schenkt aan **jonkvrouwe Beatrix van Breda** een jaarlijkse opbrengst van 3 sester rogge uit de goederen van Jan van de Molen, op voorwaarde dat hij of zijn opvolgers deze te allen tijde voor 30 pond kleine Leuvense munt mogen afkopen.

Getuigen: Egidius van Breda, Zegebert van Ulvenhoudt, Gerardus van Tichelt, Bernerus van Breda en Hendrik genaamd Evergheer van Breda. Geen interessante details in de oorkonde zelf.

Zie de oorkonde hierna waarin deze jaarlijkse opbrengst wordt verkocht.

Deel 2 (Breda) tweede stuk

Voor oorkonden zonder link het paginanummer aanpassen (links boven).

[pag. 877](#) nr. 31 december 1292: Raas II van Gavere, heer van Liedekerke en van Breda, oorkondt dat **Dirk Sterke jr. en diens echtgenote Beatrix, zijn verwante**, verkopen aan abt en convent van de St.-Bernardsabdij (te Hemiksem) de van zijn voorouders verworven (zie nr. 1209) jaarlijkse opbrengst van 3 sester rogge, uit goederen te Ulvenhout.

Getuigen: Bernerus genaamd Bayo en Witemannus van Ghinneken, onze feodale mannen, de schepenen, en **Theodoricus genaamd Sterke**, Snellardus en Gerardus genoemd Nalde. Geen interessante details in de oorkonde zelf.

CK: Beatrix wordt in 1281 “jonkvrouwe” (domicelle) genoemd en “Van Breda”. Ze krijgt een schenking van Arnoud van Leuven, echtgenoot van Beatrix van Breda, vrouwe van Breda uit het huis van Schoten. Na het overlijden van dat paar is het land van Breda opgesplitst. De latere baronie Breda ging naar deze oorkonder Raas van Gavere, zoon van Sophia van Breda, dochter van Godfried II van Breda uit het huis van Schoten. Bergen op Zoom ging naar Gerard van Wesemael, de zoon van Beatrijs van Breda, de zus van Sophia. Raas noemde Beatrix Sterken-van Breda zijn verwante, en ook Arnoud van Leuven zal aan een familielid hebben geschonken, dus concludeer ik dat ook Beatrix Sterken-van Breda tot het huis van Schoten moet hebben behoord. Maar zij komt niet voor in de stamreeks op pag. 24 e.v. van “De eerste dynastie van Breda (ca. 1100-1281)” door dr. P.C. Boeren ([deoranjeboom](#)). De oudste Beatrix in die stamreeks is Beatrijs van Laroche, mogelijk getrouwd met Gerard van Breda, moeder van Godfried I en Hendrik II van Breda. Beatrix van Wesemael-van Breda was haar achterkleindochter. Beatrix van Leuven-van Breda stamde ook van haar af, maar onbekend is waar haar vader Hendrik IV van Breda in de stamboom thuis hoort. Ook Beatrix Sterken-van Breda zal via-via zijn vernoemd naar Beatrijs van Laroche, maar haar plaats in de stamboom is nog onduidelijker omdat ook haar vader niet bekend is. De naam Hendrik komt in beide families Van Breda en Sterken voor, maar dat kan toeval zijn.

Ik heb de zegels van de getuigen bij deze en de vorige oorkonde in CSN gecheckt. Godfried van Breda gebruikte op zijn zegel het wapen van de heren van Breda en zal dus ook ergens in die stamboom thuis horen. Bernard genaamd Bayo van Breda en Hendrik genaamd Evergheer van Breda gebruikten een ander zegel.

Pag. 891 nr. 1320: 8 april 1293: Oorkonde van de schepenen van Breda, waaronder **Dirk Sterken** (Theodorus dictus Stercke) over de verkoop van een erfcijs door Berner Baye aan de St. Bernardsabdij.

Pag. 934 nr. 1343: 24 maart 1295: Schepenen van Breda en leenmannen van de heer van Breda oorkonden dat Hendrik Lest, burger van Hoogstraten, mede ten overstaan van de rechter van de heer van Breda verkoopt aan de St. Bernardsabdij een jaarlijkse erfcijs, gevestigd op goederen o.a. in Breda.

Google translate:

“de weide met het land en zijn toebehoren van Willem de Beymere, gelegen in Ghempel, gewoonlijk Zart genoemd volgens de **erfenis van Iohannis genoemd Sterke**, en boven de heuveltop, de hoeve en een kleine weide naast de hoeve, die zich uitstrekt tot aan het water dat gewoonlijk Wegherese wordt genoemd met al zijn toebehoren”

Hoogstraten (België) ligt 19 km ten zuiden van Breda. Volgens nr. 1466 op pag. 1206 is Ghempel: Gampel te Breda. Kan ik niet vinden.

Pag. 937 nr. 1344: 24 maart 1295: zelfde oorkonde, andere erfcijs.

“de weide met de boerderij en haar eigendom van **Walter genoemd Sterke, een poorter van Breda**, gelegen nabij Ameyde in de richting van Sint-Geertruidenberg bij de weide van Jan genoemde Grauwe, en boven de heuvelopgang van Walter zelf, gelegen in Breda tussen de tuin van de genoemde Alegots en de heuvelopgang van zijn schoonzoon” [schoonzoon van Walter Sterke of van Hendrik Lest?]

Ik kan Ameyde niet vinden, maar dat lag dus ergens in de buurt van Breda in de richting van Geertruidenberg.

Pag. 1139 nr. 1438: 8 oktober 1303: testament van Jacob, pastoor van Gilze en deken van Hilvarenbeek. Vermeld op pag. 1143 in de lijst na “apud Breda” (bij Breda): geld uit de erfenis van **Johannes genaamd Stercke**. Op dezelfde pagina ook vermeld **Iohannes Tierloot** en op pag. 1144 de door mij al eerder gesignaleerde “**Iohannes de Loenhout dictus de Nederuene**”.

Pag. 1206 nr. 1466: 9 januari 1307: Schepenen van Breda oorkonden dat **Jan Sterke** verkoopt aan abt en convent van de St.-Bernardsabdij nabij Antwerpen (te Hemiksem) een jaarlijkse rente van 3l /2 pond zwarte Tournoois, gevestigd op diens goederen in Gampel (te Breda).

Nr. 1467: **Iohanni dicto Sterke** vermeld als ontvanger van de huur voor een weide en akkerland te Boeimeer.

Boeimeer is nu een woonwijk aan de zuidkant van Breda.

Pag. 1215 nr. 1473: 7 maart 1307: **Henric Sterke/Stercke** schepen in Breda.

Pag. 1225 nr. 1480: 24 december 1307: idem

Pag. 1233 nr. 1486: 17 mei 1308: idem

Pag. 1242 nr., 1491: 6 augustus 1308: laatste vermelding **Henricus dictus Sterke** als schepen in Breda.

Bij de eerste drie geen zegels. Bij nr 1491 vermeld:

“S2 beeldzegel van Hendrik Sterke, ovaal (hoogte zegelveld 18, breedte 10, rand 4 mm), van groene was, nagenoeg gaaf, met randschrift: [sigillum] HENRIC[] STARK[E]”

Ik heb gezocht in de archieven van Tongerlo

(<https://www.bhic.nl/integrated?mizig=210&miadt=235&micode=2176&miview=inv2>), maar daarin blijken alleen de registers te zitten en niet de oorkondenverzameling. Zoeken op Sterke en 1308 levert niets op.

Pag. 1313 nr. 1529: 30 maart 1311: Schepenen van Breda oorkonden dat Jan Evergheer jr. verkoopt aan abt en convent van de St.-Bernardsabdij (te Hemiksem) nabij Antwerpen twee jaarlijkse erfciynzen, één van 40 en één van 20 schelling, elk gevestigd op een huis en erf te Breda.

Wonderlijke vertaling door google translate. Ik begrijp dat een deel van het huis viel onder de erfenis van **Heylewigis de dochter van Henrici genoemd Sterke**.

Delen 3 (Holland) en 4 (oostelijke heerlijkheden)

<http://www.donb.nl/>

Bij zoeken op Sterke*, Sterck*, Starck* en Fortis niets gevonden.

Beschrijving der Stadt en Lande van Breda – Th.E. van Goor 1744

<https://www.yumpu.com/nl/document/read/65290723/beschrijving-der-stadt-en-lande-van-breda->

Gaat in hoofdstukken I t/m III nog uit van de Strijen-mythe.

Hoofdstuk IV Van de Heeren van Breda, uyt de Huyzen van Stryen, Breda en Loven: geen nieuwe oorkonden.

Hoofdstuk VII stad Breda (vanaf pag. 46). Kaarten. Straten beschreven.

Hoofdstuk VIII godsdienst (pag. 65)

Pag. 79: lijst dekens van 't Kapittel van O.L.V. Kerk te Breda: 1398 **Guillelmus Fortis, alias Stercken**.

Pag. 87 lijst kapellanen gedient hebben de in de Collegiale Kerk van O.L.V. te Breda: **Reinerus Sterken** als laatste in de rij van kapellanen waarvan het jaar van aantreden niet bekend is. In 1428 **Bartholomeus Sterken**. In 1485 **Florentius Tierloot**.

Vierde boek privilegien en brieven pag. 398

Niets nieuws, schenking aan Beatrix Sterke-van Breda niet vermeld.

Pag. 462 no. 47: 1355: **Diederick Starcken** rentmeester van het land van Breda. (Nagekeken tot 1500.)

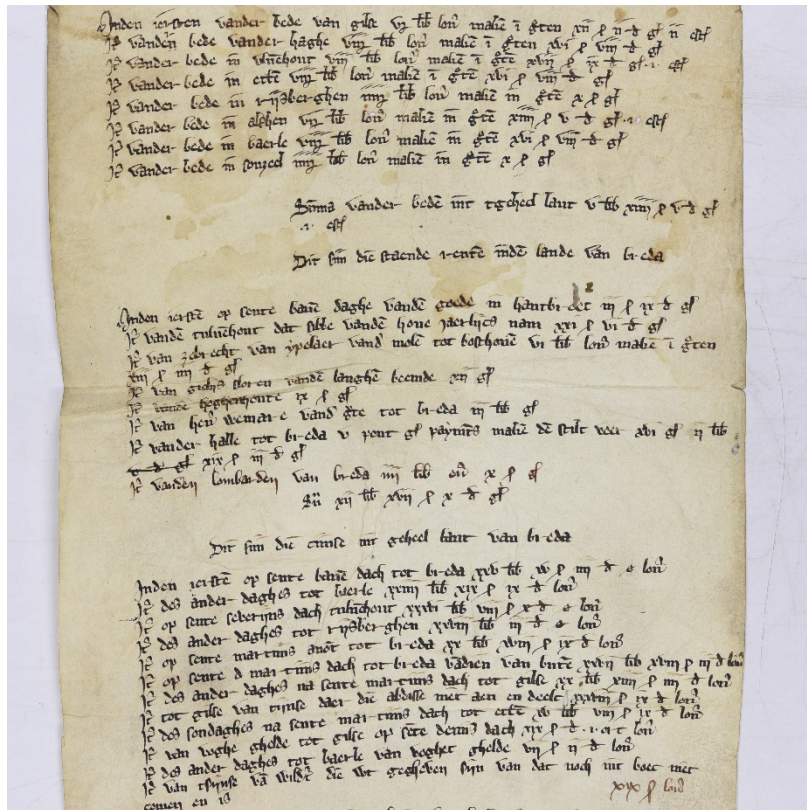
Het domein van de heren van Breda ca 1200 tot 1665

https://www.academia.edu/108563501/Het_domein_van_de_heren_van_Breda_ca_1200_tot_1665
dr. A.C.M. (Ton) Kappelhof versie 25 oktober 2023

Interessant om te lezen, maar bevat weinig genealogische informatie. Daarvoor wordt verwezen naar Boeren, wel met de waarschuwing dat daarop kritiek is vanwege het speculatieve karakter. Vermeld dat de afkomst van Hendrik IV van Breda onzeker is (nog steeds dus).

pag. 17: Van de middeleeuwse financiële administratie zijn enkele fragmenten bij toeval bewaard gebleven. Een ervan is het begin van een perkamenten rol met daarop de rekening van de inkomsten uit het land van Breda over de periode Kerstmis 1357 tot Kerstmis 1358.¹ De rekening is opgesteld door rentmeester **Diederik Sterken**.

¹ NA, NDR, inv. nr. 198.

Fragment van een perkamenten rol met daarop het begin van de rekening van rentmeester Diederik Sterken 1357/58.

CK: Willem van Duivenvoorde is in 1353 overleden, dus Diederik Sterken was op dit moment rentmeester van Jan II van Polanen.

[Le livre des feudataires](#)

Register van leenmannen van hertog Jan III van Brabant.

Eerder had ik alleen de samenvattingen in collectiegroesbeek vermeld. Nu heb ik de bron daarvan geraadpleegd omdat de vermelding van Dirk Sterken in 1312 te vroeg is om de echtgenoot van Elisabeth Tierloet te kunnen betreffen. Maar het blijkt te gaan om een register met als vroegste inschrijving 1312. Dirk Sterken uit Breda komt pas voor in 1351, toen hij een deel van een tiende in Welde kocht van de familie Bie uit Welde. Dat zal gaan om de echtgenoot van Elisabeth Tierloet.

Pag. 100:

HENRICUS , filius Johannis Bye , de Welde , cl libras annua tim apud *Welde*, in decimis, redditibus, molendino, terris et censibus. Et fuerunt Johannis, patris sui. Katherina, filia sua, uxor nunc Johannis Pullemans, vel Johannes, filius suus , circa finem libri (1), tenet modo.

HENRICUS, zoon van Johannes Bye, uit Welde, 100 pond per jaar in Welde, aan tienden, pacht, molen, landerijen en belastingen. En ze waren van Johannes, zijn vader. Katherine, zijn dochter, nu de vrouw van Johannes Pullemans, of Johannes, zijn zoon, tegen het einde van het boek (1), houdt alleen.

(1) C'est-à-dire de la minute du registre. Le fief dont il s'agit est enregistré cinq fois : 1° sous le nom du feudataire mentionné ici; 2° au nom de Jean dit Bye (fol . 53 v°); 3° sous celui de Jean Bie (fol . 69 r°); 4° au nom de Catherine , fille de Jean Bie (fol . 76 v°) , et 5° au nom de **Thierry Sterke , de Breda** (fol . 109 v°) . Ce dernier pour une partie seulement.

(1) Dat wil zeggen vanaf de minuut van het register. Het betreffende leengoed wordt vijfmaal geregistreerd: 1° op naam van de hier genoemde leenman; 2° op naam van Jean genaamd Bye (folio 53 v°); 3e onderstaand die van Jean Bie (folio 69 r°); 4° op naam van Catherine,

dochter van Jean Bie (folio. 76 v°), en 5° op naam van Thierry Sterke, uit Breda (folio. 109 v°). Dit laatste slechts voor een deel.

Pag. 132:

JOHANNES dictus Bye, de Welde, unam decimam et unum molendinum et terram, que valent annuatim, apud Welde, CL libras (1). Johannes, filius Johannis Bie, tenet modo. Scriptus post (2).

JOHANNES genaamd Bye, van Welde, een tiende en een molen en land, die jaarlijks in Welde 150 pond waard zijn (1). Johannes, zoon van Johannes Bie, heeft hetzelfde. Geschreven na (2).

(1) Voy. ci-dessus, page 100.

(2) Au fol. 69 r° du registre.

Pag. 175:

JOHANNES BIE, de Welde, I molendina, unum aque et reli quum venti, et terram sitam circa Welde valentia circiter CL libras nigrorum annuatim (5). Debet nominare feodum infra XL dies. Actum prima die maii anno XLVI° .

JOHANNES BIE, uit Welde, 1 molen, één voor water en de andere voor wind, en land gelegen rond Welde ter waarde van ongeveer 150 pond zwarten per jaar (5). Moet de vergoeding binnen 40 dagen bekendmaken. Gedaan op de eerste dag van mei in het jaar 46

(5) Voy. ci-dessus, page 132, à Jean dit Bye.

Pag. 192:

KATHERINA, filia Johannis Bie, de Welde, I molendinum aque et molendinum venti et terram sitam apud Welde, valentia circiter CL libras annuatim, cum omnibus attinentiis suis . Et de istis bonis vendidit Johannes Bie (1), pater suus, **Theoderico Sterke, de Breda**, I decimam de L libris annuatim, quam decimam ipsa Katherina quitavit (2), et adjudicata fuit sibi per dominum ducem et ejus feodales apud Bruxellam, xi^a die sep tembris anno M^o CCC^o LI°. Et tunc relevavit ipsa et Ghiselbertus Bac, maritus suus , tamquam mamburnus. Ipsa relevavit decimam de L libris annuatim que sibi fuit adjudicata et non plus .

KATHERINE, dochter van Johannes Bie, uit Welde, 1 watermolen en een windmolen en land gelegen in Welde, ter waarde van ongeveer 150 pond per jaar, met al hun toebehoren. En van deze goederen verkocht Johannes Bie (1), zijn vader, **Theoderik Sterke, uit Breda**, jaarlijks een tiende van 50 livres, waarvan Katherine zelf een tiende achterliet (2), en het werd hem toegekend door de heer hertog en zijn feodale heren in Brussel, dag 6 van september in het jaar 1351. En toen ontlastte ze zichzelf en Ghiselbert Bac, haar echtgenoot, als mamburnus. Zelf betaalde zij de tiende van de 50 pond die haar jaarlijks was toegewezen, en niet meer.

(1) Voy. ci-dessus, page 175 . (2) On a ajouté postérieurement au-dessus redemit.

(1) Zie hierboven, pagina 175. (2) We hebben vervolgens bovenstaande inwisseling toegevoegd.

Pag. 225:

PETRUS , filius Persone de Rysberghen , pratum valens annuatim solidos grossos , situm prope molendinum de Rysberghen , quod **Henricus Steerken** tenere solebat.

Peter, zoon van Persone de Rysberghen, een weiland met een jaarlijkse bruto vaste stof, gelegen nabij de molen van Rysberghen, die Henry Steerken vroeger bezat.

Rijsbergen ligt 8 km zuidwest van Breda.

Pag. 263:

THEODIRICUS STERKE, de Breda, decimam de Welde, quam emit erga Johannem Bie (1), de Welde, valentem circiter L libras annuatim.

THEODIRICUS STERKE, uit Breda, de tiende van Welde, die hij kocht voor John Bie (1), uit Welde, ter waarde van ongeveer 50 pond per jaar.